

Symposium bosbewonende uilen

Van 12 tot 15 oktober 2000 organiseert de Duitse werkgroep "AG Eulen" in de Harz (Duitsland) het symposium "Ecology and conservation of European wood owls". Belangstellenden hebben tot 31 januari de tijd bijdragen op te geven. Hoofdt thema's zijn: "Wat hebben bossen aan uilen te bieden" en "Hoe maken uilen gebruik van wat het bos hen biedt". Onderwerpen die aan bod kunnen komen zijn algemene ecologie en dynamiek van bossen en de biologie en ecologie van bosbewonende uilen; fragmentatie van bos, populatiedynamica, dynamiek van verspreiding, relaties met dagroofvogels en tussen soorten onderling, bescherming en beheer, menselijke beïnvloeding. De soorten waarop het symposium zich richt zijn Oehoe, Sperweruil, Dwerguil, Bosuil, Oeraluil, Laplanduil, Ransuil en Ruigpootuil. Inlichtingen en opgaven bij Dr. Ortwin Schwerdtfeger, Quellenweg 4, D-37520 Osterode am Harz, Duitsland. E-mail: o.schwerdtfeger@gmx.de

Knobbelzwanen met halsbanden

De Zwanenwerkgroep Avifauna Groningen doet al ruim 20 jaar populatie-onderzoek aan Knobbelzwanen, waarbij vanaf 1984 broedvogels en pullen van een metalen pootring worden voorzien. Buiten het studiegebied (de provincie Groningen) worden heel weinig van deze metalen ringen afgelezen. Het is derhalve moeilijk vast te stellen welk aandeel van de vogels zich als broedvogel vestigt buiten het studiegebied. De mate van emigratie (dispersie) is belangrijk om de aantalsontwikkeling in Groningen te kunnen begrijpen.

Daarnaast heeft de afgelopen tien jaar een verschuiving plaatsgevonden van de ruigebieden van Knobbelzwanen door herstel van waterplanten. Begin jaren 90 ruiden nog veel vogels langs de Afsluitdijk en langs de Houtribdijk. In toenemende mate ruïen de zwanen tegenwoordig aan de Friese IJsselmeerkust en op de Randmeren. De vraag is of herstel van waterplanten ook geleid heeft tot een verandering in de ruigplaatskeuze van de Groninger zwanen.

Groepen Knobbelzwanen kunnen landbouwschade veroorzaken. In een poging de schade te beperken wordt in de provincie Groningen gewerkt aan een gedoogbeleid. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de effectiviteit van dit beleid. Onderdeel van dit onderzoek is de vraagstelling hoe individuele Knobbelzwanen reageren op het aanwijzen van gedooggebieden.

Om meer inzicht te krijgen in de drie genoemde vragen zullen in de nazomers van 1999 en 2000 in totaal 200 jonge Knobbelzwanen, naast een metalen pootring, gemerkt worden met een gele halsband en pootring voorzien van een individuele code. De code bestaat uit twee letters gevolgd door twee cijfers. De letters die voor dit project worden gebruikt zijn PJ en PK, er zijn echter ook nog zwanen met halsbanden van een vorig project in leven (PC, PE en PH series). Waarnemers die Knobbelzwanen met halsbanden aflezen, wordt verzocht deze rechtstreeks aan ons door te geven op onderstaand adres. Wij zijn geïnteresseerd in halsbandcode, datum, plaats en Amersfoort-coördinaten, voedselkeuze, groeps groot-

te, relaties met andere vogels. U wordt verzocht uw waarnemingen niet aan de Ringcentrale (Vogeltrekstation) te sturen. Dit geeft extra administratieve belasting en kosten. De Zwanenwerkgroep automatiseert de gegevens, geeft deze door aan de Ringcentrale en draagt er zorg voor dat iedere waarnemer persoonlijk bericht krijgt over de waargenomen vogel.

Ook in Niedersachsen (Duitsland) loopt een project waarvoor Knobbelzwanen worden voorzien van gele halsbanden (AP en AY series). Deze gegevens kunnen worden gestuurd aan: *Biologische Station Haseniederung, z. Hd. Volker Blüml en Axel Degen, Klein Wittefelder Ort 51, D-49597 Rieste, Duitsland*. Waarnemingen van de Nederlandse vogels kunnen gestuurd worden naar: *Zwanenwerkgroep Avifauna Groningen, p/a Jeroen Nienhuis, Lokveenweg 18, 9751 CJ Haren*.

Kleine Rietganzen met blauwe halsbanden

Vanaf 1990 zijn in Denemarken door medewerkers van het *National Environmental Research Institute* in Kalø 652 Kleine Rietganzen van een blauwe halsband met individuele inscriptie voorzien. Recent, in maart 1998, zijn nog eens 340 vogels geringd bij het Vest Stadil Fjord in Jutland en in het voorjaar van 2000 ligt het in de bedoeling om wederom enkele honderden vogels van halsbanden te voorzien. Dat betekent dat tegen die tijd een belangrijk deel van de populatie Kleine Rietganzen die in ons land voorkomt is geringd. Het doel van dit onderzoek is om bewegingen van individuele ganzen gedurende het gehele jaar in kaart te brengen en om een idee te krijgen van de overlevingskansen. Tevens wordt geregistreerd of vogels gepaard zijn, of ze succesvol zijn met broeden en hoeveel jongen ze bij zich hebben als ze weer in de overwinteringsgebieden aankomen.

Deze groeiende populatie Kleine Rietganzen, die broedt op Spitsbergen, verblijft voor korte tijd in z'n geheel in Nederland. ZW-Friesland en Midden Delfland zijn bekende pleisterplaatsen, maar de laatste jaren worden ook op steeds meer plaatsen elders in Nederland Kleine Rietganzen waargenomen. Geringde vogels werden de laatste winter o.a. gemeld uit het Lauwersmeergebied, Texel, het Oude Land van Strijen en Roosteren (Noord-Limburg). Om veranderingen en/of uitbreidingen van verblijfs- en overwinteringsplaatsen goed te kunnen volgen is het van belang om zoveel mogelijk waarnemingen van Kleine Rietganzen met halsbanden te verzamelen. De Kleine Rietganzen van het Deense project zijn voorzien van een donkerblauwe halsband met als inscriptie: een letter (horizontaal) en twee cijfers (verticaal).

Waarnemingen van afgelezen halsbanden kunnen gestuurd worden naar: *Jesper Madsen, NERI, Grenåvej 12, DK-8410 Rønne, Denemarken*. Alle inzenders krijgen na afloop van het seizoen bericht over de door hen waargenomen vogels, met eventueel andere waarnemingen in hetzelfde seizoen. Eventueel kan Fred Cottaar (Lutulistraat 42, 2037 CB Haarlem, tel. 023-5368692) nadere inlichtingen verschaffen over het project en de gebruikte inscripties.

New ringing projects: White-fronted Geese and Whooper Swans

White-fronted Geese marked with black neck collars

In autumn 1998 the University of Osnabrück (Dept. Ethology, Goose research group) in cooperation with IBN-DLO in Wageningen, The Netherlands, has started to ring White-fronted Geese (*Anser albifrons*) with black neck collars carrying white codes. These are similar to the ones used in Greylags in Scandinavia. They are composed of one big upright letter and two smaller numbers below arranged at a right angle. We are expecting many readings from European birdwatchers and promise to send complete data sets to each sender within half a year. Please send information on the site of the sighting (country, area, coordinates) date, size of group, partner of the bird sighted, number of offspring of the pair, and habitat. You will find more and recent information about aims and the state of the art of the project on the internet: <http://www.gaense.de/ringing/>. Contact address Prof. Dr. Hans-Heiner Bergman, University of Osnabrück, AG Gänseforschung, Barbarastr. 11, D-49069 Osnabrück, Germany. E-mail: Bergmann@biologie.uni-osnabrueck.de

Whooper Swans: Yellow neck collars

Starting in winter 1990, staging Whooper Swans (*Cygnus cygnus*) have been marked in Germany using yellow neck collars. Up to spring 1999, about 100 individual birds have been ringed. Codes used: 2R01-2R00, 4R01-4R00, 5R01-5R00, 6R01-6R00, 7R0s-7R00, all of them yellow. Please send sightings including site (country, area, coordinates), date, size of group, partner of the bird sighted, number of offspring of the pair and habitat. Contact address Axel Deger, Tannenburgstr. 11, D-49084 Osnabrück, Germany. E-mail: Axel-Degen@t-online.de

Rectificatie:

VERSLUYS M., ENGELMOER R., BLOK D. & VAN DER WAL R. 1997. *Vogels van Ameland*. Friese Pers Boekerij, Leeuwarden.

In *Limosa* 71/4 is onder een bespreking van dit boek op pag. 180 helaas een onjuiste naam afgedrukt. De tekst van de bespreking was in werkelijkheid van Ben Koks.

Nederlandse Ornithologische Unie

Redactioneel

Tijdschriften zijn gebaat bij een zekere continuïteit als het gaat om vormgeving en presentatie van de inhoud. Vanaf 1980 zijn die in *Limosa* vrijwel onveranderd gebleven. Alleen de omslag werd een aantal malen gewijzigd, in 1982 en 1994. Met een nieuw millennium in het vooruitzicht en de uitgebreide technische mogelijkheden voor lay-out die tegenwoordig beschikbaar zijn in het achterhoofd, heeft de redactie gemeend het gezicht en de inhoud van *Limosa* aan de tijdgeest aan te passen. Daarvoor zullen vanaf jaargang 73 (jaar 2000) enkele wijzigingen worden doorgevoerd in de opbouw van artikelen, lettertype, pagina-opmaak en de lay-out van tabellen en figuren. Zo zal elk artikel beginnen met een korte introductie waarin de essentie van het artikel wordt weergegeven en die uitnodigt tot verder lezen. Verder wordt een steunkleur ingevoerd om de diverse rubrieken

te onderscheiden en de presentatie van tabellen en figuren te verhelderen.

Het abonnementsgeld van *Limosa* gaat voor hen die geen lid zijn van de NOU met ingang van de jaargang 73 van f 22,- naar f 30,-. Gedurende lange tijd heeft de NOU kans gezien een prijsverhoging te vermijden, maar de productiekosten voor *Limosa* zijn in de afgelopen decennia dusdanig gestegen dat verhoging van de abonnementsprijs noodzakelijk bleek.

Verder willen we er op wijzen dat het redactie-secretariaat is gewijzigd. Na tien jaar de functie van redactiesecretaris te hebben vervuld, heeft Frank de Roder onlangs afscheid genomen. Hij is opgevolgd door Kees Koffijberg, Noordpad 52, 6822 JJ Arnhem (026-4427985). Alle artikelen en andere correspondentie kunnen vanaf heden naar dit adres worden gestuurd.

De redactie